

Datum: **Sobota, 16. Julij 2005** - Stran: **REPORTAŽE, ZANIMIVOSTI**

Pogovor z aktivistko za pravice živali Majo Pan po vrnitvi iz Pamplone

Nagci tečejo namesto bikov

"Pričakujemo, da bodo v Pamploni v desetih letih opustili tek z biki" - Turistične agencije naj ne prodajajo bikoborb v Španiji kot atrakcije, povedo naj tudi za proteste in prepovedi

V španskem mestu Pamplona je bil pred kratkim tradicionalni tek z biki, ki je uvod v sezono bikoborb v deželi. Dva dni prej pa so po ulicah Pamplone tekli nagci oziroma aktivisti, ki nasprotujejo nehumanemu ravnanju z biki v teku in v bikoborbah ter na ta način protestirajo proti tej nepotrebni in krvavi španski tradiciji. Na prvem teku, ki ga je organizacija PETA (People for ethical treatment of animals) pripravila pred tremi leti, se je zbralo 20 tekačev, letos pa je v Pamploni teklo že 600 aktivistk in aktivistov iz vse Evrope. Tekачi so bili oblečeni le v spodnje perilo (za goli tek mestne oblasti letos niso izdale dovoljenja) in med tekom nosili sporočila proti krvavim bikoborbam. Udeležile so se ga tudi tri Slovenke, Maja Pan, Jadranka Juras in Urška Borko.

V teku z biki jo pošteno skupijo tudi številni izzivalci.

"Gre za obliko protesta in zabave v primerjavi z bikoborbami.

Ideja je, da ljudje hodijo po ulicah, plešejo, igra španska glasba, ki se uporablja na koridah. Vse je krasna zabava. Od tega imajo nekaj tisti, ki gledajo, in tisti, ki sodelujejo in s tem izražajo svoj protest," pojasnjuje Maja Pan namen teka.

"Ljudje se namreč že nekaj dni pred tekom z biki začnejo zbirati, mesto je v začetku julija polno turistov. Končni cilj akcije je, da bi tek golih ljudi nadomestil tek bikov in postal nova turistična zanimivost tega španskega mesta."

Tek z biki in hkratni festival San Fermin sta edini dogodek v tem mestu. Vse je posvečeno bikoborbam, v trgovinah s spominki so skorajda zgolj bikci, vse mesto prežema krvava motivika. "Razen teka bikov nima mesto turistom ničesar ponuditi," pravi Panova. "Nas boli tak odnos do živali. Z nasmejanim bikcem v izložbi se zamegljuje dejstvo, da živali pri tem trpijo, da je to trpljenje popolnoma nepotrebno in da se ljudje lahko zabavajo na neprimerno boljše načine. Predlog, ki ga dajemo mi, je pač tek nagcev."

Pripombe, opazke in kritike seveda so. Ni treba znati veliko špansko, da razumeš pomen sporočila. A niso vsi prebivalci Pamplone zadovoljni, da v njihovem mestu še vedno traja krvava tradicija. "Tudi starejši ljudje večkrat rečejo, češ, meni tek ni všeč, sram me je, da se to dogaja v mojem kraju, to ni španska tradicija in kultura, imamo marsikaj drugega in marsikaj več," pojasnjuje Panova. "Vendar gre za krvavo tradicijo, ki so jo ljudje pripravljene strastno braniti, in včasih to vključuje tudi nasilje," dodaja. Mahatma Gandhi je rekel: "Najprej te ignorirajo, potem se ti smejiijo, nato se borijo s tabo in na koncu zmagáš." "Mi smo zdaj v tretji fazi. Nihče ne pričakuje uspeha čez noč, da po treh letih protestov tek z biki še vedno poteka, ni neuspeh. Uspeh pa je, da se število udeležencev našega teka povečuje, dober je odziv v španskih medijih in javnosti, v nekaterih mestih, kjer so tradicionalno uprizarjali bikoborbe, so jih prepovedali, med njimi so Barcelona, Torello, Calldentenes in Olot. Računamo, da bo Pamplona v desetih letih to tradicijo opustila oziroma zamenjala za boljšo, zanimivejšo, bolj etično," pravi Maja Pan.

Kravje dirke so slovenska Pamplona

Da bi ustavili tek bikov in bikoborbe, pa lahko prispevamo tudi v Sloveniji. Naslednje leto bo Panova poskusila organizirati avtobus tekačev tudi iz Slovenije in pravi, da je interes za sodelovanje velik. Apelira pa tudi na slovenske turistične agencije, ki v okviru turističnih aranžmajev po Španiji vključujejo ogled bikoborb. "Ne vabite na bikoborbe, če ne poveste za proteste, za prepovedi v nekaterih mestih in kaj se dogaja na bikoborbah; ne prodajajte v celofan zavite atrakcije, ampak povejte po resnici, ne zapelujte slovenskih državljanov, da bi jim vzeli denar za nekaj, kar ni etično. Običajen človek si poteši radovednost, potem pa s tem noče imeti opravka. Nima smisla, da za to žival plača tako ceno," poziva Panova.

A ni le Španija tista, ki za zabavo ljudi po nepotrebem muči

živali. "Slovenska verzija teka z biki v Pamploni so kravje dirke v Gabrkah in če varuh pravic živali ne bo dosegel moratorija, bomo tudi tam protestirali," pravi Maja Pan. "Živali našemijo in našminkajo, ponujajo jih kot tombolsko glavno nagrado, izbira se kravja mis. V ozadju je primerjanje med tem, da je moja krava boljša od tvoje, ker jaz bolje skrbim zanjo, način, kako se to dela, pa je instrumentalizacija živali. Poleg tega se med dirko težki ljudje zavihtijo na kravje hrbte, ki niti približno niso ustvarjeni za to in ne bodo temu nikdar prilagojeni. To je škandal v Sloveniji," opozarja Panova. Dodaja, da podobno velja za cirkuške živali in ne nazadnje tudi za pasje razstave, ki so za živali nepotrebne, rasistične, ker gre za razkazovanje pasemske čistosti in koristoljubje. Naša zakonodaja namreč ne ureja razplojevanja živali, ljudje pa to izrabljajo za prodajo mladičev.

Namen tovrstnih akcij je izobrazba ljudi. Ko dobijo informacije, se v njih zbudi sočutje in velikokrat ne vztrajajo pri prejšnjih navadah. "Nas zanimajo ljudje, ki so pripravljeni spremeniti svoje navade, da bo svet za vsa živa bitja in naravo dober prostor," zatrjuje Maja Pan.

Martina Budal